

Μακεδονικά

Τόμ. 1

Λαογραφικά από την Κατερίνη

Α. Γιαννακογεώργος

doi: [10.12681/makedonika.9202](https://doi.org/10.12681/makedonika.9202)

Copyright © 2016, Α. Γιαννακογεώργος

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Γιαννακογεώργος Α. (2017). Λαογραφικά από την Κατερίνη. *Μακεδονικά*, 1, 506–507.
<https://doi.org/10.12681/makedonika.9202>

μιον Σταυρόν, ὡς τὰ βλέπομεν. ὄλους λοιπὸν αὐτοὺς ἢ πάντα τὰ ἀγαθὰ χορηγοῦσα θεία πρόνοια, εἶθε νὰ διατηρῇ, σκέπη τε καὶ φυλάττη, διὰ πρεσβειῶν τοῦ σήμερον ἑορταζομένου ἀγίου καὶ θαυματουργοῦ ἀγίου Σπυριδῶνος, καὶ διὰ τῶν εὐπροσδέκτων εὐχῶν καὶ δεήσεων τοῦ πανιερωτάτου καὶ σεβασμιωτάτου ἡμῶν αὐθέντου καὶ Δεσπότη κυρίου κυρίου Νικηφόρου ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ ἀπὸ κάθε ἐναντίαν περίστασιν καὶ νὰ ἀνταποδώσῃ εἰς αὐτοὺς τὴν εἰς τὰ σχολεῖα καὶ ἀγίας ἐκκλησίας μας, συνδρομὴν τῶν καὶ βοήθειαν μυριοπλάσιον, χαρίζουσα αὐτοῖς ὑγείαν πολυχρόνιον εὐδαιμονίαν ἀμετάπτωτον, καὶ καταγράφουσα τὰ τίμια αὐτῶν ὀνόματα μετὰ τῶν δικαίων· αὕτη ἡ θεία πρόνοια εἶθε νὰ ἐπινεύσῃ καὶ εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἐπιλοίπων συμπατριωτῶν μας, παρόντων τε καὶ ἀπόντων, διὰ νὰ προσφέρωσι καὶ αὐτοὶ τοὺς ἐπὶ τὴν γεννήσασαν καὶ θρέψασαν αὐτοὺς πατρίδα κατὰ δύναμιν καὶ κατὰ προαίρεσιν βοήθειάν των, διὰ νὰ ἐμμεσθα ὄλοι ἐν μέλος προστάται τῶν καλῶν, ζηλοταὶ καὶ καλοθεληταὶ τῆς πατρίδος, ὑπέρμαχοι τῶν σχολείων, καὶ τῶν ἀγίων ἐκκλησιῶν, καὶ τέλος διὰ νὰ μείνουν ἀθάνατα τὰ τίμια ὀνόματά μας, μνημονευόμενα καὶ παρὰ τῶν ἀπογόνων μας, καὶ ἐπαινούμενα καὶ θαυμαζόμενα ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος τούτου ἀμήν.»

A. Σ.

4. ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΤΕΡΙΝΗΝ

1. Τὸ παρακάτω τραγούδι τραγουδιέται τὴν Πέμπτη τὸ βράδυ ὕστερα ἀπὸ τὸ ἀνάπιασμα τῶν προζυμιῶν γιὰ τὸ γάμο. Τραγουδιέται στῆς νύφης τὸ σπίτι καὶ γύρω ἀπ' τὸ προζύμι. Τὸ μέλος τοῦ τραγουδιοῦ εἶναι ἐντελῶς ἰδιότυπο, καὶ εὐλόγως προκαλεῖ τὰ ἀναφυλλητὰ τῆς νύφης καὶ τοὺς λυγμούς τῶν γονέων της.

*Ἡ περισσότερούλα ἡ νύφη μας κάθιτι στοὺν κλώνου
καὶ μου λαλεῖ.*

Οὔδι νιὸ φουβᾶτι κι' οὔδι ἄγουρουν

Οὔτι νι'μπιθιρά της κι' οὔδι τὸν πιθιρό.

Κι' ἀντραδέρφη της καὶ μου λαλεῖ

— Σήκου νύφη μ, κι' ὅτ' ἔφιξι,

σῆκου νὰ ζυμώσης ἰννιὰ ψουμιά,

νὰ ξιπρουβουδίσης ἰννιὰ βοσκοὺς

κι νὰ καρτερέσης ἄλνοὺς ἰννιὰ.

2. Τραγούδι ποὺ τραγουδιέται στὴ γιορτὴ τοῦ Λαζάρου.

N - δντας κίνησι οὐ Μάρκους

ν - ἀπ' τὴ δικατιά. (δὶς)

Κι τὴν κόνα παραγγέλνει

— Κόνα μου, νὰ φκιάσης δείπνου

κι νὰ καρτιρέις,

ὅσπου λάλησαν τ' ἀρνίθια,

λάλει ὄρνιθιο. (δὶς)

Τὰ σκυλιὰ χτυποῦν τίς πόρτις,

— Κόνα, μ' ἄνοιξι,

Κόνα μ', ποῦ 'ν' τὰ μπιλειζίκια σ'
κὶ τὰ κόλμπα σου.

— Μοῦ τὰ πῆραν τὰ κουρίτσια
γιὰ τοὺ Λάζαρου. (δὶς)

3. Νανούρισμα, Παρμένο ἀπὸ πρόσφυγας ἐκ Χιλῆς Κων)πόλεως.

**Ἐλα ὕπνε κ' ἔπαρέ το | καὶ παέ το στοὶ μπαχτισόδες·
γιόμοσ' το καὶ τίς κόρφου του | λουλούδια καὶ κουτζέδες.
Νάνι τὸ γιαβρί μου, νάνι | νάνι, νάνι, νάνι, νάνι.
Μὴ μᾶς τὸ φέρης κίτρινο, | μὴ μᾶς τὸ φέρης ἄσπρο
νὰ μᾶς τὸ φέρης κόκκινο, | τριαντάφυλλο ροδατο.
*Ὁ ὕπνος θρέφει τὰ παιδιὰ | κ' ἢ 'γειὰ τὰ μεγαλώνει
καὶ ἢ κυρὰ ἢ Παναγιὰ | θὰ μᾶς τὰ μεγαλώνη.
Νάνι - νάνι τὸ μουρό, | νάνι, νάνι, νάνι, νάνι.*

4. Ὁ Κλείδωνας στὰ **Ρυάκια** τῆς Κατερίνης, Σωστὸ πανηγύρι ἔχει τὴ μέρα αὐτὴ τὸ χωριό. Μόλις ἢ γύρω φύση ἄρχισε νὰ παίρνη τὸ πιὸ γλυκὸ ρόδινο χρῶμα ἀπ' τίς πρῶτες ἀχτίδες τοῦ ἡλίου, ὅλα τὰ μικρὰ κοριτσάκια τοῦ χωριοῦ ἄμορφοχτενισμένα καὶ στολισμένα μὲ τίς πιὸ ὀμορφες λουλουδιένιες τουαλέττες τους καὶ μὲ τοὺς τέντζερες στὸ κεφάλι, ποῦ καὶ αὐτὸ ἦταν στολισμένο σὰν ἀνθόκηπο, περιφέρονται ἀπὸ τὰ σπιτία τῶν πιὸ ἀρχόντων, τραγουδώντας μὲ ἐξαιρετικὰ χάρι καὶ χορευόντας τὰ κλείδωνα μὲ τὸ παρακάτω τραγούδι :

**Αἶος Γιάννιος. Σταυροβότανο, | σταυροκλείδωνο,
ποιὸς σὲ φύτεψε καὶ σμαράγκιασες
καὶ κιτίρνισες ;
— Γέρος μ' ἔσπιρνε, γριὰ μὲ θίριζε,
πέντε παπαδιές, ἐξ καλογριές
ἔτρωγαν τυρὶ τὴν Παρασκευή·
ἔφαγα καὶ γὼ καὶ κιτίρνισα
καὶ σμαράγκιασα.*

Εἶναι νὰ θαυμάζη κανένας τὰ μικρὰ αὐτὰ κοριτσάκια τοῦ χωριοῦ μὲ τὴ βαθεῖα πίστη πῶχουν στὸ γέρο - κλείδωνα, στὴν αἰώνια αὐτὴ γιορτὴ τῆς φυλῆς μας, γιατί τοὺς ὑπόσχεται καλύτερο, ὠραιότερο μέλλον - ἕναν ὠραῖο νέο μὲ μαῦρα μαλλιά, ἄς εἶναι καὶ πολὺς καὶ μὲ ξανθὰ σὰν κῦμα μαλλιά. Ἀφοῦ οἱ τέντζερες μὲ τὰ ριζικά ξενύχτησαν ὅλοι μαζί στὸ σπιτί, ποῦ αὐτὰ ἀπὸ πρῶτύτερα εἶχαν διαλέξει, τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρῶτὸ μὲ τὴν ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου, ξεκίνησαν, τραγουδώντας σὰν σωστὸ συμπεθερικό, γιὰ νὰ ἐπισκεφθοῦν ὅλες τίς βρύσες τοῦ χωριοῦ.

“Ὑστερα ἀπ’ αὐτὴ τὴν ἀπαραίτητη ἐπίσκεψη ἔστησαν τρικοῦβερτο χορὸ στὴν αὐλὴ ἑνὸς σπιτιοῦ τῶν κοριτσιῶν, τραγουδώντας γεμᾶτα χαρὰ τὸ παραπάνω τραγούδι, γιατί μέσα κεῖ στοὺς τέντζερες μὲ τὸ νερό, μὲ τὰ ξυνόμηλα καὶ τὰ ξυνοκορόμηλα ποῦ εἶχαν, βρῆκαν τὴν τύχη τους.